СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY
УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.
OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.
ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXVII. Ч. 23. Джерзи Сіті, Н. Дж., второк, 29. січня, 1929. VOL. XXXVII. No. 23. Jersey City, N. J., Tuesday, January 29, 1929. THREE CENTS.

ГУВЕР В ОБОРОНІ ВЕЛИКОЇ ФЛЬОТИ

ЗЛУЧЕНІ ДЕРЖАВИ МУСЯТЬ СТОЯТИ НА ПЕРШІМ МІСЦІ.

ВАШИНГТОН, 28. січня. — Фред А. Бриттен з Ілінойс, голова Комітету для справ маринарки, заявив, що питав вибраного президента Гувера в справі розбудови фльоти. Гувер заявився не тільки за будовою 15 кружляків, над якими тепер радить сенат, але ще й за тим, щоби ніяка фльота на світі не була сильнішою від американської. Вибраний президент оправдував свій погляд економічною і політичною позицією Злучених Держав. В сенаті продовжується дальша опозиція проти будови кружляків. Тепер більшість сенаторів є за тим, щоби через три роки будувати по 5 кружляків річно. Але та опозиція не буде мати рішаючого впливу. Хіба може перейде та зміна, що сенат обмежить час щодо будови кружляків. А за такою зміною є й Гувер.

КУЛИДЖ ПРОТИ СУХИХ.

ЗАВЕТУЄ $24,000,000, ЩО МАЮТЬ БУТИ ВИДАНІ НА ФОРСУВАННЯ ПРОГИБІЦІЇ.

ВАШИНГТОН, 28. січня. — Президент Кулидж не дасть своєї згоди на новий видаток, призначений на форсування прогибіції. Але це його вето справи не змінить. Бо закон вернеться назад до конгресу і буде мати за собою потрібну більшість, значить перейде й буде обовязуючим.

ГУВЕР СКЛАДАЄ КАБІНЕТ.

ПРОГОЛОСИТЬ ЙОГО ВЖЕ В НАЙБЛИЖЧОМУ ЧАСІ. СМИТ РІВНОЖ У ФЛОРИДІ. АЛЕ НЕ ВІДВІДАВ ГУВЕРА.

МІЯМІ БІЧ, Флорида, 28. січня. — Вибраний президент Гувер вернув з триденної прогульки, яку відбув на яхті, ловлячи рибу. Тепер працює над виготовленням інавгураційної бесіди, в якій хоче піднести всі важніші проблеми, котрі задуме розвязувати. Це відноситься до фармерської справи, ревізії тарифи, заграничних справ і прогибіції.

Кромі того Гувер поробить тепер останні кроки щодо покликання членів свого кабінету. Надіються, що в найблизчім тижні вже буде проголошений цілий склад кабінету.

У віддалі всього кілька миль від Гувера живе його противник з президіяльних виборів, бувший говернор Смит. Всі цікаві, чи наступить зустріч між ними обома.

„БОМБАРДУЮТЬ" ПАНАМСЬКИЙ КАНАЛ.

АЛЕ ТІЛЬКИ З ПРИВОДУ МАНЕВРІВ.

БАЛБОА, 28. січня. — Боротьба о панамський канал закінчилася тим, що ворожа „чорна" фльота, закривши себе широкою смугою диму, бомбардувала побереже каналу, але своїх військ на беріг не висаджувала. „Чорна" фльота вийшла побідоносною, бо продерлася через оборонну лінію „синьої" фльоти.

ЗА СТЕЙТОВИМ ДЕТЕКТИВНИМ БЮРОМ.

ГОВЕРНОР РУЗВЕЛТ ХОЧЕ ДОПОМОГТИ СІЛЬСЬКИМ ГРОМАДАМ У БОРОТЬБІ ЗІ ЗЛОЧИНЦЯМИ.

ОЛБАНІ, 28. січня. — Говернор Рузвелт предложив плян допомоги найменшим сільським громадам у ловленню злочинців. Рузвелт заявився за тим, щоби стейтова влада заложила бюро витренованих детективів, котрі були би призначені до помочі шерифам і констаблям по тих малих громадах, що не в силі держати й оплачувати детективів. Те бюро малоби складатися з самих найкращих сил, які повинні мати відповідне знання і практику. Говернор є за тим, щоби кандидатів на таких детективів висилати на стейтовий кошт за границю на студії кримінального діла.

ДЖЕНЕРАЛ МОТОРС РОБІТНИКАМ.

РОЗДІЛЮЄ В ГОТІВЦІ І ШЕРАХ $13,968,800.

НЮ ЙОРК, 28. січня. — Алфред П. Слоен мол., президент Дженерал Моторс Компанії, оголосив, що його компанія роздає своїм робітникам $2,194,000 в готівці, а кромі того роздділює між них 147,185 нових шерів. В той спосіб робітник, котрий вложив в компанію в 1923 році $300, одержує тепер $2,415.

„ФЛЕПЕРС" ДОБРІ ДЛЯ ПОЛІЦІЙНОЇ СЛУЖБИ.

АТЛЕНТИК СИТІ, 28. січня. — Суддя Петро Генсон з Ню Йорку подає, що модерні „Флеперс", котрих держать на поліційній службі, віддають поліції велику прислугу. Вони відвідують денсинг голс та нічні клюби і там познайомлюються з дівчатами, котрі засмакували нічного життя і котрих родичі не в силі сконтролювати. Суддя каже, що тепер далеко більше злих дівчат як хлопців. І тільки дівчата можуть викрити тих дівчат, що ступають по злій чи навіть кримінальній дорозі.

МІСТО ГОТУЄТЬСЯ ДО ПАРАДИ.

ДВІ ТИСЯЧІ ПОЛІСМЕНІВ СТОЯТЬ НА ПОГОТІВЛЮ.

НЮ ЙОРК, 28. січня. — В місті пороблено вже всі приготовання, щоби сьогодня вполудне гідно привитати капітана Фрайда і тих з його мужви, що так по геройськи ратували мужву потопаючого корабля „Флорида". Кажуть, що надіються малощо не такого величавого приняття, як це було з Линдберґом.

В параді й обіді возьме участь і виратувана з нещастя італійська залога, яка перебуває в готелю. Щоправда, тії мужі не дуже захочуться паради, бо вона обдерта, кромі того хорує. Але їх потішили, що італійський уряд закупить їм на параду нові убрання.

ГРІН ПРО БОЛЬШЕВИЦЬКИХ ПРОФЕСОРІВ.

ВАШИНГТОН, 28. січня. — Вилієм Грін, президент Американської Федерації Праці, виступив проти комуністичних професорів в Бруквуд Лейбор Каледж в Катона, Ню Йорк. Він каже, що комуністи не можуть учити економії по тій самій причині, як атеїсти не повинні вчити релігії.

АВТО ПОБИЛО ЖАНДАРМІВ.

На вулиці Букарешту (столиця Румунії) авто, що виїхало із-за рога з повного ходу, врізалось в групу жандармів. Десятеро із них тяжко покалічено й відправлено до шпиталю. Шофера арештовано.

НЕ ПУСКАЮТЬ ЗА КОРДОН.

Хорватський лідер Незалежних Демократів Світозар Прібішевіч хотів виїхати за кордон. Але поліція відмовилася видати йому закордонний пашпорт.

ДИВНА ПРИГОДА.

Німці з Ґрацу влаштовували цими днями свято. Це свято відкрив евангелицький священик та письменник Іван Леонгард. Саме тоді, коли висловлював слова: „щоб ми піднеслися до звізд...", Леонгард впав на землю й умер несподівано наслідком розриву серця.

ВОГОНЬ ЗНИЩИВ НАЙБІЛЬШУ ДРУКАРНЮ В ЛІЛЬ.

Великий огонь знищив дня 26. грудня м. р. найбільшу друкарню в Ліль (Франція). Шкода на 6 міліонів франків. Двіста робітників без роботи.

ЗНОВУ ПЕРЕСЛІДУЮТЬ АВТОКЕФАЛЬНУ ЦЕРКВУ.

Рада профспілок у Харкові заборонила робітникам складати та друкувати по друкарнях всі видання Української Автокефальної Церкви. Через те, що за радою профспілок стоїть Чека (ДПУ), то ся заборона дуже стисло виконана. Проти видавничої діяльности неукраїнських церков большевицька „українська" влада жадних заходів не вживає. Відомо, що „наші" проти наших!

ЕПІДЕМІЯ НЕВІДОМОЇ ХОРОБИ.

В Віленщині занотовано численні випадки невідомої хороби, яку характеризує великий біль голови і хребетного стовпа.

ДУШОГУБСТВО ЗА 70 СОТИКІВ.

В селі Юзефові в Великопольщі двох 13-літніх хлопців вбили камінням свого ровесника, сина сільського кравця Янкля Гольцкеннера. Причиною вбивства — бажання здобути 70 сотиків, які дав кравець синові на закупно ниток.

ТРАГЕДІЯ ЛІХТАРНИКА.

Сторож морської ліхтарні на одному з Арляндських островів (біля Швеції) в наслідок самоти попав у божевілля. Коли до ліхтарні прибула комісія з новим сторожем, божевільний почав стріляти з кріса. Ранив кількох моряків. Відтак поповнив самогубство.

НЕСАМОВИТІ ЯВИЩА.

Несамовиті явища відбуваються в хаті селянина Янчака в селі Божидарівка на Волині. Від якогось часу, як тільки 10-літний син Янчака лягає до ліжка, починає щось ковтати в стіну, зразу слабо, опісля сильніще. Явище це триває, поки малий Янчак не засне. Старий Янчак зразу дуже боявся того стукоту, взивав священика і команданта постерунку до хати — але і вони ствердили, що дійсно щось стукає, як тільки хлопчина йде спати. Всякі пошукування за стукаючим не дали вислиду, бо в стіні ковтає і в білий день.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на рік 1929 для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою 26. січня: Від. 123, 127, 155 (2 п.), 156, 160, 163 (2 п.), 170, 181, 182, 193 (2 п.), 269, 271, 272, 273, 278, 279, 281, 283, 285, 286, 289, 291, 293, 294, 297, 298, 243.

Вислано експресом 26. січня: Від. 120, 161.

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання календарів, нехай повідомить Адміністрацію Свободи.

ТАКОЖ КАНДИДАТ.

Професори університету в Букарешті ставлять кандидата на мирову нагороду Нобля за 1929 рік румунського посла в Лондоні Тітулеску.

ДВА ПРИСУДИ СМЕРТИ.

Лава присяжних в Новому Санчі засудила на смерть Теклю Готлось і зятя Крока за вбивство Марії Крок, доньки обвинуваченої, а жінки обвинуваченого.

ПОЖЕЖА В КОПАЛЬНІ ВУГЛЯ.

В копальні вугля в Вірцбургу, на німецькім Горішнім Шлеську, повстала пожежа, в котрій згинуло сімох робітників.

5-ОХ БРАТІВ І 5 СЕСТЕР.

Незвичайне свято мало місце в малім бретонськім (Франція) селі Плюрібо. 5-ох братів мешканців села оженилися з 5-ма сестрами. Шлюбна дружина числила 100 осіб.

ДЖЕК КУҐЕН У БЕРЛІНІ.

До Берліна прибув з Парижа Джек Куґен, славний фільмовий артист. Джек буде виступати в однім з найкращих берлінських кабаретів.

СМЕРТЬ У МОЛОЦІ.

У Львові померла нагло 5-тижнева дитина, котрій матір до пляшки з молоком всипала отруї. Звиродnілу матір арештовано.

НОВИЙ КАТ У БУДАПЕШТІ.

Перед кількома днями помер у Будапешті (Угорщина) кат Кароль Гольд. 24 години після його смерти міністерство справедливости одержало 100 подань про приняття на посаду ката. Всі подання відкинені. Катом зістане один з помічників Гольда.

НІМИЙ ЯСНОВИДЕЦЬ.

На світі є дива, яких людський розум ніяк розвязати не може. До таких можна зачислити і Василя Давидяка з Жирави коло Ходорова. Цей чоловік, від колиски німий, має дар відгадувати минувшину людий, їх заняття і навіть думки. Хата його є завше повна людий, які приходять по пораду. Мабуть в тому випадку маємо до діла з сильно людського духа, т. зв. телепатією, або відчуванням, яка ще не є прослідена. Одначе поступовання Давидяка виключає всяке обманство.

ТРАГІЧНА ЛЮБОВ.

18-літній Іван Пасіка, магістратський зарібчник у Львові, залюбився. А що вибрана його серця погордила ним, він кинувся з другого поверха на хідник. Згинув на місці.

„ЧЕРВОНА РУКА".

На терен Вільна від кількох тижнів діла шайка опришків, котра висилає листи до купців, підписані „Червоною Рукою", і жадаючи окупу 1,500 золотих. В противному випадку грозять смертю.

ЗВАРИВСЯ В ЗАЛІЗІ.

В залізній гуті в Катовицях впав один робітник в корито з розтопленим залізом і згорів.

ВИСТАВКА АРГЕНТИНСЬКОЇ КНИЖКИ.

В Буенос Айрес завдяки ініціятиві місячника „Вавель" відкрито в присутности президента Альвеара виставку аргентинської книжки. Ця виставка виказує, що молода аргентинська республика під оглядом багатства своїх накладів перевищила вже не одну з європейських держав.

АЛБЕРТА НЕ Є ЗА ВИКЛЮЧЕННЯМ.

Правительство Алберти не є за виключенням імігрантів з Середної Европи. Так заявив премієр Бравнлі у відповідь на вістку, яка вийшла з Торонто, немовто Алберта і федеральне правительство подали собі руку, щоби не допустити більше імігрантів з Середної Европи. Алберта ані не переговорювала з ніким у тій справі, ані не годилася. Алберта не виступала проти людей з Середної Европи, які бажають поселитися на землі. Що було, то те, що яких три місяці тому департамент праці Алберти прослідкував питання, скільки фармерських робітників може Алберта потребувати в надходячім році, і прийшов до заключення, що не треба більше таких робітників, поки не найдеться приміщення для людей, спроваджених з Европи залізничними компаніями.

ФОРК ОПОВІСТИВ ОБМЕЖЕННЯ ЕМІҐРАЦІЇ.

Агітація єпископа Лойда проти імігрaції остаточно таки принесла результат. Канадійський міністер імігрaції, Р. Форк, оповістив на конвенції Злучених Фармерів Манітоби в Брендоні 10 січня, що залізничі компанії дістали інструкцію, щоби сього року зменшили число імігрантів з континенту Европи до одної третини. Міністер вважає, що супроти клопотів, які мав минувшого року, се буде наймудріший вихід. З полудневої европи прибуває до Канади забогато людей. Він не має нічого проти них, однакож Канада є британська країна і британською хоче остати. Не треба до Канади допускати більше чужих людей, ніж можна їх скоро засимілювати. Канадійці мають право сказати, яке має бути населення Канади, бо се є їх країна. В теперішню пору є вже в Канаді стільки людей з полудневої Европи, скільки Канада може засимілювати.

Обмеження імігрaції відноситься до Італії, Австрії, Угорщини, Польщі, Росії й инших менших держав східної Европи.

БОРОТЬБА ІЗЗА ТРОЦЬКОГО В СССР.

СТАЛІНЦІ І ТРОЦЬКІСТИ ВРЯДЖУЮТЬ ЧИСЛЕННІ РОБІТНИЧІ МІТІНГИ ЗА ТРОЦЬКИМ І ПРОТИ НЬОГО. РОДИНА ТРОЦЬКОГО ПЕРЕБУВАЄ В МОСКВІ ДЛЯ ВИЗДУ ЗА КОРДОН.

БЕРЛІН (Німеччина), 28. січня. — Вся німецька преса заповнена відомостями про боротьбу в СССР. між сталінцями та троцькістами. На багатьох фабриках в СССР. агенти диктатури Сталіна вряджують мітінги робітників, що ухвалюють резолюції проти „контр-революційної діяльности Троцькістів". Мета цих мітінгів підбурити робітників проти Троцького, щоби вони не протестували проти висилки його за кордон.

Прихильники Троцького в свою чергу вряджують мітінги, на яких різко нападають на сталінців. На мітінгу робітників фабрики „Авіоприбор" виступив з нападами на Троцького знаний сталінець Молотов, але робітники не дали йому говорити.

Німецькі газети подають, що дружину Троцького з його дітьми привезли до Москви для відправки за кордон. Самого Троцького також мають перевезти до Москви, де його будуть тримати в арешті, поки не вирішать дальшу його долю.

(Ред. — До всіх відомостей про події навколо Троцького треба ставитися з резервою, поки нема підтвердження їх від кореспондентів з Москви).

ТРОЦЬКИЙ ВИЇЗДИТЬ З СССР.

В ЗВЯЗКУ З ОСТАННІМИ ПЕРЕСЛІДУВАННЯМИ СТАЛІНОМ ТРОЦЬКІСТІВ ТРОЦЬКИЙ ВИРІШИВ ВИХАТИ ЗА КОРДОН.

ЛОНДОН (Англія), 28. січня. — Тут одержано певні відомости, що Троцький має виїхати з СССР. до Туреччини. Гадають, що спочатку він буде жити в Царгороді, а пізніше, коли Німеччина його пустить, перейде до Берліна.

Троцький рішився виїхати за кордон самий. Радянський уряд згодився дати йому дозвіл на виїзд за межі СССР.

ІМЕНИНИ КАЙЗЕРА.

ДО НЬОГО В ЗАМОК ПРИЇХАЛИ ВСІ БУВШІ НІМЕЦЬКІ КОРОЛІ ТА ИНШІ ВИСОКІ ДОСТОЙНИКИ СТАРОЇ НІМЕЧЧИНИ. АЛЕ ВСЯ НІМЕЧЧИНА МАЛО ЗАЦІКАВЛЕНА ІМЕНИНАМИ КАЙЗЕРА.

БЕРЛІН (Німеччина), 28. січня. — Уперше за десять років перебування Вільгельма в Голяндії відбулося велике приняття в його замку з нагоди 70-ліття уродин. На це приняття з Німеччини зїхалися всі близчі прибічники кайзера.

Німецькі націоналісти та монархісти вживали всіх зусиль, щоби спопуляризувати день іменин кайзера в Німеччині. Але всі їх заходи розбилися об незацікавленість ширшого німецького загалу.

ПЕРЕСЛІДУВАННЯ АМЕРИКАНСЬКОЇ ГАЗЕТИ.

КИТАЙСЬКОМУ УРЯДОВИ НЕ ПОДОБАЮТЬСЯ ВІДОМОСТИ, ЩО ПОДАЄ ГАЗЕТА „СТАР" ПРО УРЯД НАЦІОНАЛІСТІВ ТА ПАРТІЮ „КУОМІНТАГ".

ШАНГАЙ (Китай), 28. січня. — Міністер комунікації оголосив, що він відбирає американській газеті „Норд Чайна Стар" право почтової пересилки. Газета ця виходить в Тянзині під редакцією Факса, бувшого кореспондента у Вашинтоні.

За причину такого поступовання міністер подає, що газета вміщує ріжні чутки, несправедливі для націоналістичного уряду та партії „Куомінтаг", яка фактично тепер править Китаєм.

СПРАВА ЗАГИБЕЛІ „ВЕСТРИСА".

БРИТІЙСЬКИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГОВЛІ ПРИГОТОВЛЮЄ НОВЕ ПЕРЕСЛУХАННЯ СПРАВИ ЗАГИБЕЛІ АНГЛІЙСЬКОГО КОРАБЛЯ БІЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО БЕРЕГА.

ЛОНДОН (Англія), 28. січня. — Переслухання в справі загибелі „Вестриса" наново розпічнеться в Лондоні десь в половині лютого. Чотири тижні слідча комісія британського департаменту торговлі допитувала ріжних свідків потонувшого пароплава, щоби дослідити справу загибелі „Вестриса" як найширше й найповніше.

Англійські морські кола незадоволені з розсліду, який переводився в Ню Йорку над загибелю „Вестриса", вважаючи, що Американці робили його занадто поверховно.

ЗАБИЛИ БАТЬКА ЗА РЕЛІГІЙНІСТЬ.

ВАРШАВА (Польща), 28. січня. — В галицькому місті Кальварія 4 сини комуністи задушили свого батька, старого шапкаря М. Фаермана, коли він прийшов до дому із синагоги. На допити вони заявили, що не могли знести релігійного фанатизму свого батька.

Кревні вбитого знали про вбивство, але мовчали, бо боялися, щоби влада не різала трупа, а тому всі говорили, що старий Фаерман поповнив самогубство. Але поліція довідалася про вбивство й арештувала його синів.

ЩЕ ОДИН СОЮЗНИК СССР.

БОЛЬШЕВИКИ ПІДДЕРЖУЮТЬ АРАБСЬКОГО ДЕСПОТА В БОРОТЬБІ ПРОТИ АНГЛІЙСЬКОГО „ІМПЕРІЯЛІЗМУ".

МОСКВА (СССР.), 28. січня. — Крім Аманули большевики мають собі ще одного союзника-деспота в особі Ягуа Магомеда Ґамеда ед-Діна, володарь невеликої самостійної арабської держави на березі Червоного моря. Держава ця зветься Йемен. Має 2,500,000 напів дикого каселення, що ввесь час нападає на сусідні британські володіння.

Тепер большевики ратифікували свій договір, підписаний з Йеменом ще першого листопада. З того приводу „Правда" говорить, що цим договором скріпляється становище Йемена в боротьбі „проти англійського імперіялізму". Фактично Москва не може дати реальної допомоги Йеменови, а тому вся роля її зводиться до ролі „хрестної матері".

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 0, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 110 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES		ПЕРЕДПЛАТА	
Three cents a copy.		Поодинокe число три центи	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates		В Джерзи Сіті і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Oorder
За оголошення редакція не відповідає.
Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.
Адреса: „SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

МИРНЕ ПЕРЕКОНУВАННЯ В СТРАЙКУ

Перед пенсилвенійськими судами покінчилася недавно розправа, яка має значіння для справи боротьби робітників за поправу своєї долі.

Петрика Т. Феґена, президента 5. округа майнерської юнії „Обєднані Копальняні Робітники", арештовано на вулицях міста Ковердейлу на приказ великого вуглевого підприємства Питсбурґ Терминел Ковл Корпорейшен підчас страйку робітників проти сеї компанії. У чому був злочин Феґена? Його арештовано в хвилі, як він промовляв до страйколомів, яких ладувала на трок компанія, щоби повезти їх на роботу. В своїй промові Феґен говорив робітникам, що в копальнях є страйк, що се робітники перестали працювати, щоби заставити підприємців дати їм кращі умови праці, та закликав слухачів, щоби вони не перешкаджали в сій боротьбі другим робітникам, своїм товаришам.

Поставлений перед мирового суддю Феґен представляв, що відомо, коли вуглеве підприємство казало його арештувати, то поліція мусіла виконати сей арешт; але друга річ, чи поліція найде в ньому вину в його проступку. Він звертав увагу судді, що після американської конституції йому прислугувало право говорити до страйкарів та переконувати їх не йти на роботу, якщо він тільки не намовляв їх до ніяких насильних актів.

Та суддя сього арґументу не признав. Найнижчий суд покарав його гривною в сумі $10.00. Феґен не дав за виграну, але пішов у висший суд боротися за засаду свободи слова. Остаточно висший суд признав засуд несправедливим.

Тоді Феґен пізвав вуглеве підприємство за відшкодовання за „фалшивий арешт". По довгім процесованню суд признав йому 5,000 долярів відшкодовання за неправне позбавлення свободи.

Сей вирок зробив у вуглевім окрузі поважне враження, бо він показав, що навіть найбільша вуглева компанія не є всесильною панею закона, що навіть вона мусить підчинятися законам краю, що навіть і вона не може загорнути в свою кишеню всіх поліційних і судових урядників.

Підносячи се рішення суду, треба однак рівночасно зазначити, що через безправне поступовання поліції страйк потерпів велику шкоду. Лишень частину сеї шкоди направлено рішенням суду. Велику частину шкоди не направлено, і вона вже ніколи направити не дасться.

Всетаки вирішення суду буде на будуче гарною научкою для босівського підприємства, не вживати нахабних і насильних способів, та пригадкою для робітників, що мирні способи переконування у час страйку є їх правом, якого поліція не може їм відобрати.

Д-р Остап Грицай.

ЧИ ВИ ВЖЕ МАЄТЕ КАЛЄНДАР „ЧЕРВОНОЇ КАЛИНИ" НА РІК 1929?

КІЛЬКА СЛІВ ПРО ДУЖЕ ЦІННУ КНИЖКУ.

Видавнича кооператива **„Червона Калина"**, — Львів, Руська 18, — це одно з найцінніших нових українських видавництв в Галичині. Книжки, яке воно видає, мають на меті звязувати **геройське минуле України** з її теперішним і майбутним, зберігати для грядучих поколінь найбільш дорогі нам скарби, а саме память про визвольні подвиги України. Тимто твори, видані досі „Червоною Калиною", а їх уже доволі багато, це без виїмку цінні історичні матеріяли з останньої доби наших державно-творчих змагань. Находимо тут обширні спомини учасників і очевидців найважніших подій, звязаних з українською справою підчас світової війни як в области збройних починів так і в области політичної роботи. Будучий історик, що схоче писати історію української революції підчас війни, зокремаж історію нашої славної Української Галицької Армії (У. Г. А.) в ріжних періодах її подвигів, найде в виданнях „Червоної Калини" документи першорядної ваги, бо вони всі списані на підставі записок з власних пережиavань. Не хочу тут наводити самих імен і наголовків відносин творів, щоб показати дотеперішній доробок нашого видавництва. Це зроблю тоді, коли буду мати нагоду обговорити їх хоч коротко — поокремо. Нині звертаю увагу наших американських читачів на одно з найновіших видань „Червоної Калини", а саме на її цьогорічний календар, виданий в короткім часі **вже третим накладом.** Ця обставина говорить в нас так багато, є таким надзвичайним доказом цінности нашої книжки, що вже вона сама оправдує ширший розбір цього календаря на сторінках кожного українського національного журналу.

Погляньмож.

„Історичний календар-альманах „Червоної Калини" на рік 1929" — такий його наголовок — це обемиста книжка формату великої вісімки, на 11 аркушів гарного читкого друку, з кольоровою окладинкою, з малюнками і світлинами в тексті. На окладинці барвний малюнок нашого війска в поході. А вже в календарній части бачимо зразці історичних споминів з нашого останнього минулого. До кожного місяця доданий тут іменно не тільки дотичний історичний календар, але й короткий опис якоїсь цікавішої подробиці з боїв незабутньої У. Г. А. з відповідним малюнком. Таке зберігання переказів про геройські вчинки поодиноких борців нашої Армії, на мою думку, дуже вказане, бо саме такі вчинки є вимовним доказом жертвенного геройства синів народу, а про них ми звичайно не знаємо багато, бо кількож то з них лишилися непомічені в кривавім хаосі великого пожару! Инші народи збирають подробиці з власних визвольних боїв запопадливо, складають з них товсті книжки і дбають про те, щоб такі книжки з оповіданнями про їх героїв були переложені на чужі мови. Але в нас инакше. Ми, Українці, не знали ніколи своєї рідної історії гаразд, не навчилися з неї нічого до сьогодня, а про подробиці з наших геройських боїв уже й не говорити. Ми знаємо здебільшого тільки імена: Хмельницький, Дорошенко, Мазепа, Полтава і таке инше. А коли і де і як там вони боролися з ворогом, коли й чому перемогли, а коли й чому програли — про це вже не кожного з нас питайся, бо не кожний знає. А цеж в культурного народа не повинно бути. Поляки нпр. лізли нам в очі зі своїми Косцюшками, Кілінськими, Домбровськими, Понятовськими, Рейтанами і ин. при кожній нагоді, ще як ми були дітьми, і фанатизували про них усе можливе й неможливе, все одно, правда чи брехня, аби лиш гарне й подиву гідне. А ми навіть святої правди про наших великих героїв не знаємо вповні, і не залежить нам на тім, щоб її поширювати скрізь! От і в чому новість і вартість таких видань, як видання „Червоної Калини". Вони справді звязують нас з геройським минулим України, бо роблять доступною їх історію і найпростішому, зовсім невченому читачеві. Вже на наміченому місці в нашім календарі маємо одинацять згадок, присвячених наймолодшим героям. Чуємо про те, як пор. Купчинський, старшина У. С. С., уратував життя свойому товаришеві зброї підчас густої пальби ляцького ворога у Львові, в листопадові дні. Далі про мало нам відому геройську дівчину, **Віру Бабенко,** молоду українську ґімназистку, що в р. 1919-1921 віддавала нашому урядові великі прислуги як відважна і неустрашима розвідчиця між боевими фронтами, поки вкінці не стала жертвою большевицьких катів. Про відомого Усусуса Садженицю, десятника Ганьківського, батерію пор. Ґалана, кінну батерію пор. Яросевича під Ігнатівкою, неймовірно смілий вчинок пор. Ліськевича в листопадових боях. Шкода лиш, що малюнки тут — як і на окладинці — зовсім невдатні.

Але це тільки дрібнички в порівнанню з головним змістом нашої книги.

Він складається на її властиву часть, а саме на „Альманах" (VIII. річник, під редакцією Левка Лепкого), що слідує після календаріюма. На вступі бачимо добре виконаний малюнок великого гетьмана України, Івана Мазепи, поміщений тут з приводу 220-ої річниці пропамятного полтавського бою (1709—1929). Значінню цього бою присвячені три перші статті: **П. Якимича:** „Полтавська траґедія", **Б. Лепкого:** „Полтавський бій" та **Дм. Донцова:** „За землю і море". Якимич малює гострими, критичний підхід і основне знання зраджуючими рисами історичні передумовини полтавського бою та причини його невдачі. Лепкий змальовує його артистично, на мій погляд більш популярно, затеж його опис читається легко і з зацікавленням. Найціннішою вважаю тут статтю Донцова з провідною думкою про те, що „великі народи ставали великими і дійсно незалежними тільки з тою миттю, як підбивали собі море" (ст. 17). Слушність її підкріплює Донцов добре підібраними історичними арґументами, для нашого пересічного читача рішучо новими, і звязує їх зі стремліннями Мазепи, що **„продовжував** українську традицію опанування рідного моря" (ст. 18)*). Свою, на всякий випадок дуже помітну статтю кінчить автор словами: „Визволення й експанзія— це життева мудрість усіх сильних рас" (ст. 20). Не місце тут спорити з шан. автором про всі конечні послідовности такої засади. Бо оскільки визволення мусимо признати життевою мудрістю всіх сильних рас, то змагання до експанзії це власне те, що спонукує одних поневолювати других і витворює вічну війну. Чи не протиставитиб нам тому, не нарушуючи зрештою в нічім слушности експанзії в напрямі **свойого рідного моря,** імперіялістичній експанзії державно-творчу й культурну експанзію в самому нутрі даної нації? — Цінним причинком до історії наших змагань до опанування рідного моря в останньому часі являються після згаданих уже статтей три дальші в нашій книзі, а саме статті, присвячені споминам про похід Української Армії — тобто її Запорожського Корпусу (ґен. Натієв і полк. Болбочан) — на Крим в р. 1918. Це **Р. Винницького:** „Похід на Крим", **ґен. Всеволода Петрова:** „Уривки зі споминів" та д-ра **В. Щуровського:** „Українські Січові Стрільці на Запоріжу". Інформативно найважніша з них стаття Винницького, з якої наш пересічний читач довідується вперше, як легкодушно стратили ми в рішаючий час Берестейського договору — Чорне море, зрікаючися самі права до нього навіть усупереч тодішнім настроям татарського населення Криму, що з усіх сил домагалося прилучення до України. В цім випадку державно-творча експанзія в напрямі рідного моря була просто нашим національним обовязком, бо не зробивши всього, чого домагався він від нас, ми самі завинили те, що тепер по бурхливих филях українського моря плаває фльота московського хижака, цього експанзиста по правилам інтернаціонального імперіялізму. Ненаситного московського деспота, що бажавби нищити імперіялізм скрізь на світі тільки на те, щоб завести на світі імперіялізм московської темряви**). — Дві другі статті тут це цінні доповнення з особистих споминів авторів про єднання Корпусу Запорожців з Усусусами та ґрупою Василя Вишиваного (архикнязя Вільгельма). Цей останній, хоч і з роду габсбурських імперіялістів з недотепними лобами — зарисовується в цих споминах доволі симпатично. Прегарно вражає опис прогульки на нашу преславну Хортицю.

Характер історичного матеріялу в тіснішому значінню мають дві дуже змістові статті: „Перші українські військові частини" (на В. Україні) **М. Середи** та „Ґрупа полк. Роґульського" **А. Крезуба.** Побажатиб тільки, щоб в нас таких заміток і матеріялів громадилися як найбільше. Вони так тож цікаві для дослідника як і для звичайного читача. Але такуж саму вартість історичного матеріялу мають і численні, почасти дуже гарні спомини, яких в нашім альманаху справді немало. Найціннішим видається мені д-ра **Р. Гаванського:** „Памятного 1919 року", ряд картин з часу лютування тифової пошести в рядах У. Г. А., змальованих автором з важкою річевістю лікаря, із силою особистого пережиття, а притім з глибоким співчуттям громадянина-патріота. Лектуру таких споминів про муки наших Героїв слід читатиби все наново тим рутенським прилизням чужого чобота, що у своїй „реальній політиці" геть забувають, якою ціною боровся ще так дуже недавно український Герой за Волю України. Варт згадки теж **„Уривок із споминів" Ю. Могалевського.** Слабше своїм враженням є М. Заклинського: „На полевій сторожі" та „6-та сотня С. С. під Мишолівкою" **Д. Г.,** затеж повні вражаючих моментів „Єзуїтський город" (Львів, 9. XI. 1918) **Я. Гордія,** „Десятиліття переходу Збруча" **Л. Лули та А. Шустикевича** „З останніх боїв". З инших споминів дуже цікаво читається **Л. Веринського:** „Вишкіл і Кіш У. С. С. над Дністром" (1916—1918) та сот. **І. Вер-а:** „Під Шаргородом" (22-23. VI. 1920).

Так уже ряд цих статтей в нашому альманахові — це не аби-яка скарбниця живих споминів про вікопомні моменти в історії останніх збройних змагань поневоленої України.

Як бачимо: самі прозові праці. Традиційних кепських календарних віршів тут немає. Занадто поважна ціль альманаха „Червоної Калини", щоб містити в ньому дешеві вигуки поетичних мазайлів. Один-одинокий віршик тут це **Г. Соловія** „Стрілецька могила", безпретенсіональний собою, але з подихом тепла в дрібнім малюночку. Тільки чому в автора очерет біля стрілецької могили шепоче „казку давніх літ"? Невже такі давні вони, ті літа стрілецьких боїв? — Колиж вірш усього один, то оповідань в нашій книзі більше. І вони як основну лінію виявляють особистий спомин автора і тому й без огляду на свою артистичну вартість лишаються в добрім дострою до цілости книжки. Так передовсім **А. Чайковського:** „Осип Струмеляк", артистично річ удатна, як тепло написаний спомин цінна. **В. Крезуба:** „Пісня заліза" це більш спомин, ніж артистичний малюнок, але спомин інтересний. Таксамо Ю. **Шкрумеляка:** „Таємничий рудий". М. **Матіїва-Мельника:** „На чорній дорозі" річ гарніша, хоч зпід пера цього автора знаємо нариси далеко сильніші. Деякі енерґійні обриси малюнку виявляє **Р. Сказинського** „Перемога", епічний розмах зазначується в нарисі **Ф. Дудка:** „Галичане в Києві" (з трильоґії „В заграві"), а красу поезії вичувається у прегарнім нарисі **І. Шміґельської-Климкевичевої:** „Різдвяна мрія", може найкрасші між усіми оповіданнями тут. Є ще кілька спроб в нашій книзі — як ось зразець гумористичного нарису на военнім тлі: „Курій смерти", — але їх уже читач знайде собі сам.

Словом:

Я не дивуюся, що наш календар діждався третього видання і не подивуюсь, коли американські Українці почнуть його так масово замовляти, що може внедовзі буде — четверте видання. А книжка варта цього, дорогі земляки. І треба воно, щоб такі книжки були в хаті кожного американського Українця. Вона вчить нас знати й любити те, що в нас найдорожше.

*) Підкреслення автора. — О. Г.

**) Ця мерзава Москва бреше, що вона розуміє інтернаціоналізм в найблагороднішім значінню цього слова, значить як братерське зближення народів. Але що це брехня, на це доказом хочби те, що культурні зносини нинішньої Москви зі світом поза нею утруднені таксамо, як за якогонебудь Івана Грозного. Все з культурного світа, що не має санкції Совітів, доступу туди не має, европейська книжка в них на індексі, а за їх книжки труднійше, ніж за царську корону. І це їх інтернаціоналізм!

В мандрівнім театрі на представленні „Вільгельма Теля".

— Де є яблоко, що його Тель має зістрілити з голови свого сина?

— Тель зїв його, тому що ви, пане директор, не хотіли дати йому зачету.

В. Будзиновський.

ТІ, ЩО ЗНАЛИ ЙТИ НА СМЕРТЬ

(Історичне оповідання).

(6)

— Ще пора сперечатися, чи йти нам на табор Литовців, чи ні. Хоч би Радзівіл рушив на нас, то вперед мусить справитися з Подобайлом, котрий засів між нами і ним. Чейже князь не піде на нас, полишаючи за своїми плечима Подобайла, котрий має гармату. Не велику, але має. Я вже вислав до гетьмана гінців з вістями, що не йдемо далі, бо не маємо гармати. Може ту гармату пришле нам. Якби замісць гармат прислав наказ ударити на ворога шаблями, то, гадаю, таки треба буде вдарити. За пару днів тих шабель будемо мати більше, бо я розкинув універсал, щоби люди поспішали до нас. Якби литовське війско таки продерлося крізь нашу лінію, то пробеться здесятковане і перед собою та за собою буде мати повстанне народу. Не дістане ні харчів, ні паші. Тепер, вокінці, обсадимо всі броди і всі переправи, та будемо дожидати відповіди від гетьмана.

Рада згодилася з тою думкою наказного гетьмана і розійшлася. Кричевський не велику мав надію на поміч Хмельницького. Як би яка прийшла, то прийшлаби мабуть запізно. Відповідь на лист Кричевського могла прийти за яких десять днів. Але колиби гетьман вислав гармати, то вони до Чорнобиля наспілиби не скорше, як за два тижні. Можна було сумніватися, чи Радзівіл схоче від так довго сидіти бездільно в Річиці. Кричевський сам про себе рішився, що колиби Радзівіл рушив у похід, то він, прийде до тої пори відповідь Хмельницького, чи ні, таки вдарить на Литву. Кричевський не сумнівався, що те війско, яке вже мав у своїх руках, не схоче бути гіршим від очайдухів Подобайла, і піде за ним. Про свій намір сказав тільки Хотольському, Бруяці, Невмерицькому, Ґолоті, Панкевичеви і кільком иншим. Всі вони одобрили його думку і зобовязалися до сего пляну підготовити своє лицарство.

Тереном, на котрім підготовлялася кровава баталія, був лісистий і багнистий клин між ріками Припять і Дніпро. Своїм вістрям клин обернений до полудня. Західним боком клинає ріка Припять, східним Дніпро. Чорнобиль лежить над Припятю, чотири милі на захід від її устя в Дніпро, себто від шпилю клина. Над Дніпром, двацять шість миль висще устя Припяті, просто устя Сожі, що впадає до Дніпра з лівого боку, лежить місто Лоїв. За згаданим клином, по лівім боці Дніпра на клині у вилах між Дніпром і Сожею по лівім боці Сожі усадовився Подобайло. Відтам загадав спиняти перехід Радзівіла через Дніпро, де біля Лоєва була переправа. Сім миль висше Лоєва стояв литовський ґарнізон в укріпленім Холмечу. В Річиці, шість миль висше Холмеча, також над Дніпром, стояв головний табор князя Радзівіла. Над Припятю, що плине до Дніпра від північного заходу, трицять миль на північний захід від Чорнобиля, є село Бабичі, куди Кричевський справив овруцький полк Бруяки, кажучи йому там дожидати дальших приказів. В самім клині, двацять одна миля від полудневого шпиля клина, себто від устя Припяті, шість на полудневий захід від Лоєва, одинацять миль на північний схід від Чорнобиля, є місточко Брачин. Колиби Кричевський ішов на Річицю просто з Чорнобиля, мав би трицять миль воздушної лінії. Ідучи на Лоїв, мав би двацять шість миль. Ось той шмат землі, на якім розпочалися маневри двох ворожих армій.

Універсали Кричевського, розкинені по цілій північній Україні і полуд. Литві, порушили весь український і білоруський народ тих сторін. З усіх усюдів тягли на Чорнобиль загони озброєних. Кричевський брав до свого війска тільки вишколених вояків. Черні не брав цілком, бо знав, що в такім поході, який він загадав, чернь булаби тільки колодою у ніг його лицарства. Впрочім, йому вже не так війско було потрібне, бо до свого пляну мав його досить, як гармати. Та про те зайвими ті охотники не були. Вони моглиби довершити його діла на случай, колиби він мусів перед Радзівілом уступити, або колиби Радзівіл розбив його. Ті сили, яких не думав брати з собою під Річицю, Кричевський розкинув здовж Припяті аж поза Мозир і здовж Дніпра від устя Припяті аж по устє Березини. Він так міркував:

— Як під Річицею або під Лоєвом Радзівіл розібє мене, то недобитки моєї армії вкупі з тими, здовж рік розкиненими партизанами, будуть так скубти здесяткованого Радзівіла, що він не скоро зайде до Київа, не скоро наскочить на плечі Хмельницького. А партизани скрізь понищать пашу, а як населення поховає хліб, то Радзівіл взагалі далеко не зайде, бо не буде мати чим годувати війско і коні йому виздихають. Бачучи, що мусить здобувати кожду пядь землі, для добуття харчів ніхто з його війска й на крок не може відстати від головної сили. Литовець мабуть Дніпра цілком не переступить. Таким способом, хочби моє війско згинуло, Литовці ні на Хмельницького не підуть, ні Київа не возьмуть.

Нарешті дня двацятого (н. с.) липня перед кватиру Кричевського причвалав гінець аж зпід Збаража. Привіз письмо гетьмана. В тім письмі Хмельницький звіщав, що польську армію реґіментарів і армію Вишневецькогоназдіґнав під Збаражем, та оперезав її так, що й птицею відтам не вилетять. Наші діла стоять дуже добре, гетьмана писав. Як не пропустите Литовців на Україну, то, сим разом Польщі буде кінець.

Кричевський зрозумів се письмо. Хмельницький не міг прислати йому ніякої помочи. Навпаки, йому самому була потрібна поміч; було потрібне обезпечення його плечей перед литовським війском. На вість, що зпід Збаража прийшов гінець, до кватири Кричевського збіглися всі старшини. Воєнна рада розпочалася тим, що Кричевський прочитав лист гетьмана. Прочитав і ждав, що скажуть старшини.

— Тут нема що радити — промовив Шапка-Ходольський. — Я знав і хіба ми всі знали, що відповідь гетьмана буде така, не инша. Чейже ми всі знали, що гетьман вислав нас проти Литовців. Гармат не дав, бо не мав. Як тоді не мав їх для нас, так і тепер не має. Як нема гармати, то промишляймо без неї. Тут вже не маємо чого сидіти. В імя Боже, рушаймо!

— Я ще раз повторю, що на гармату, на ґусарію, на тяжку піхоту тільки божевільний піде без гармати! — обізвався Лянівський.

— Позвольте, що я перебю суперечку, — промовив Кричевський. — Якби Радзівіл хотів ударити на нас, так, як ми тепер ось тут стоїмо... Відкиби він прийшов і відки вдаривби?

— Прийшовби від Річиці, від Лоєва, від Брачина, — старшини відповідали.

— Чи зараз одолівби нас, хоч має гармату? — Кричевський питав.

— На такім терені? — замітив один старшина.

(Дальше буде).

400,000 КЛІЄНТІВ

— І Зобовязання Менюфекчюрерс Трост Компанії супроти Кожного і Кожної з Них.

Чотириста тисяч Нюйорчан є клієнтами Менюфекчюрерс Трост Компанії. Вони ведуть діла з цим своїм банком через його сорок шість установ.

Не багато в світі банків, що мають таку скількість клієнтів.

Менюфекчюрерс Трост Компанія слушно гордиться фактом, що на кожних двадцять осіб в м. Ню Йорку одна тримає свої гроші в цій інституції. Одначе М. Т. К. вповні свідома цього, що таке загальне довіря і така популярність накладають на неї певні строгі зобовязання. Отже коли ви є клієнтом —

1. МИ ВВАЖАЄМО СВОЇМ ОБОВЯЗКОМ, ЩОБИ В ПРИМІЩЕННІ УСТАНОВИ, ДЕ ВИ ПОЛАГОДЖУЄТЕ СВОЇ БАНКОВІ ДІЛА, ВАМ БУЛА ДАНА ПОВНА ОБСЛУГА МЕНЮФЕКЧЮРЕРС ТРОСТ КОМПАНІЇ.

Щоби виконувати це зобовязання, ми поверх десять років тому утворили свою спеціяльну систему банкових частин. При цій системі кожна наша установа (офіс) становить окрему банкову одиницю, в якій є усі наші відділи. Без огляду на те, якою з тих установ ви послугуєтеся, ви знаходите всяку обслугу Менюфекчюрерс Трост Компанії у ВАШІЙ ВЛАСНІЙ БАНКОВІЙ УСТАНОВІ.

2. ЦЕ Є НАШ ОБОВЯЗОК ВЕСТИ МЕНЮФЕКЧЮРЕРС ТРОСТ КОМПАНІЮ В ТАКИЙ СПОСІБ, ЩОБИ ВОНА ЗАВЖДИ БУЛА БАНКОМ ДЛЯ ВАС І ДЛЯ ВСІХ ІНШИХ НЮЙОРЧАН.

Банк, в якого є обмежена скількість клієнтів, може цілком слушно обмежити свою діяльність на бизнес у Валл Стріті, на чужоземні справи, на одну з ділянок промислового руху, на банкові діла з банками, чи на щадничу ділянку. Але Менюфекчюрерс Трост Компанія, маючи 400,000 клієнтів, мусить оставати банком для людей з усіх шарів суспільства, і так для великого як і для малого бизнесу.

Капіталіст, хлопець, що одним доляром тижнево збільшує свої ощадности і усі кляси між тими двома знаходять банкову обслугу в Менюфекчюрерс Трост Компанії.

Кожний клієнт знайде в нас завжди спеціялістів у своїй ділянці банкового бизнесу, але ми ніколи не обмежимо своеї роботи на якусь одну лиш ділянку.

3. МИ ВВАЖАЄМО СВОЇМ ОБОВЯЗКОМ ПОКАЗАТИ ВАМ, ЯК КОРИСТАТИ, В ДОЛЯРАХ І ЦЕНТАХ, ЗАСОБОМ ПОВНОЇ ОБСЛУГИ, ЯКУ ВАМ ДАЄМО.

Менюфекчюрерс Трост Компанія бажає, щоби кожний з її клієнтів робив фінансовий поступ. Це не є альтруїзм. Це є просто добрий бизнес. Бо чим більший ваш банковий та льокаційний рахунок, тим, очевидно, більша користь і для нас.

Ми переконалися, що найбільше користають з цього зобовязання звичайно ці клієнти, які найбільш докладно інформують нас про свої фінансові і льокаційні справи, і які приходять часто до нас за вказівками і порадами.

Річ звісна, чим тісніші зносини між нами, тим краще розуміємо ваші проблеми і тим більша користь для вас з нашого співробітництва. Як клієнт в якім небудь відділі, ви тим самим є запрошені обговорювати свої бизнесові і фінансові проблеми з нашими урядовцями. Вони радо поставлять до вашої розпорядимости кожне з тих банкових засобів, обслуг і звязків, що їх вимагають ваші проблеми.

4. МИ ВВАЖАЄМО СВОЇМ ОБОВЯЗКОМ ПОМОГТИ ВАМ І ЗБЕРЕГТИ ТА РОЗБУДУВАТИ ВАШЕ МАЙНО.

Менюфекчюрерс Трост Компанія гадає, що вона виконала тільки наполовину своє завдання, коли працює з клієнтом при розбудові його майна. Не менше важною половиною є те, щоби помогти йому зберегти це майно для дальшого забезпечення його дружини і його дітей, коли його не стане.

Маючи цей обовязок на увазі, ми часто намовляємо клієнтів — особисто, через оголошення і почту — щоби обізналися з роботою нашого Тростового Відділу, та щоби почули там від наших тростових урядовців про користи обезпечення, що його дає новітня тростова обслуга. Подібну освітню роботу ведуть також і другі нюйорські банки. Це дасть в результаті величезні економічні користи населенню нашого міста.

5. МИ ВВАЖАЄМО СВОЇМ ОБОВЯЗКОМ ОРУДУВАТИ ВАШИМИ ГРІШМИ В БЕЗПЕЧНИЙ ДЛЯ ВАС СПОСІБ.

Мимо факту, що це є головне зобовязання усіх банків, і що для клієнтів це річ самозрозуміла, наша чуйність не меншає. У видачі позичок, в інвестиції фондів, в контролі грошевих припасів в наших волтах, у творенні резерв — безпеченство є завжди чинником, що стоїть на першому місці і переважає всі інші чинники.

6. А ВКІНЦІ МИ ВВАЖАЄМО СВОЇМ ОБОВЯЗКОМ ПРИДЕРЖУВАТИСЯ ГАСЛА „ЧЕМНІСТЬ — СПРАВНІСТЬ — ОБСЛУГА", ЩО З НИМ МИ ВИСТУПИЛИ БУЛИ ПЕРЕД НАШИМИ ПЕРШИМИ КЛІЄНТАМИ БЛИЗЬКО ЧВЕРТЬ СТОЛІТТЯ ТОМУ НАЗАД.

Ви і 400,000 інших клієнтів вже самі осудите, чи це зобовязання є тільки гаслом, чи дійсним ядром, довкруги якого побудована наша організація. Це була віра її основників, це були засади людей, що керували нашою першою малою установою в бруклинській дільниці Виллямсбург, і що сьогодні стоять на чолі нашого заряду.

В наших умах і в наших серцях слова „Чемність — Справність — Обслуга" є не лиш гаслом, але й провідним принципом цього банку — є зобовязанням, яке є матірю усіх інших наших зобовязань супроти клієнтів. Ми віримо, що чемність, справність і обслуга є, і завжди мусять бути, дійсністю в цім банку — в банку 400,000 Нюйорчан.

Manufacturers Trust Company

ЗАСОБИ $450,000,000

Сорок Шість Окремих Установ

ГОЛОВНА УСТАНОВА: 139 BROADWAY, NEW YORK

Душитель ЛЮЇС

ЗНАМЕНИТИЙ ЧЕМПІОН АМЕРИКИ, ПІДПИСАВ КОНТРАКТ НА БОРОТЬБУ З ЗАЛІЗНЯКОМ. БОРОТЬБА БУДЕ ДО ПОБІДИ. ЛЮЇС ОДЕРЖИТЬ $5,000.

Ще буде надзвичайна боротьба. Цілий рік Пфефер старався, щоби дістати Душителя на боротьбу, але він цілий час занятий. Минувшого тижня Люїс положив Ґардіного в Медісон Сквер Ґарден. Пфефер післав домагання через Атлетичну Комісію, щоби Люїс приняв визов Залізняка на боротьбу до побіди. Пфефер згодився заплатити Люїсови $5,000 після довших переговорів. Душитель приняв визов і підписав контракт. Боротьба назначена на **четвер, 31-го січня, в Стар Касіно.** Люїса знає в Америці кожна дитина і він числиться найкращим борцем Америки. Також буде боротись матрос Кириленко проти Найбірґа, Ґардіні з Ґробмаєром, Владек Збишко проти Каплана і Девіто з Вокером. Не забувайте: четвер, 31-го січня.

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

ДО ІСТОРІЇ ОРІЄНТАЦІЇ Д-РА НАЗАРУКА.

Польський тижневик „Віп", який виходить у Варшаві, помістив у виданню з 1-го грудня, 1928, розмову з д-ром Осипом Назаруком, в якій він між иншим сказав:

„Стоїмо на становищі гороженської льояльности у відношенню до польської держави".

Із повисшої заяви дра Назарука довідались Поляки, що всі Українці в Галичині є дуже льояльними польській державі. А щоби заява д-ра Назарука мала більше значіння, тому замісць ужити слова **стою,** він ужив слова **стоїмо.** Сим дав до зрозуміння Полякам, що не від себе він говорить самого, але говорить від імени всіх Українців в Галичині. Тут вже вистрілив д-р Назарук всі свої дипльоматичні здібности за одним „шусом", але заразом дав новий доказ бо того, що слушною була та боротьба, яку повело американсько-українське громадянство з тим типом, котрого тут так ревно попирали еп. Богачевський, гетьманська Січ і „Америка".

Д-р Назарук був і у нас в Шикаго, та редагував „Січ", наварив і нам такої каші, що ми ще й тепер маємо що хлептати. Змилосердився над нами наш д-р Назарук та ущасливив нас тоді „Центральною Диктатурою" під покровом пана Скоропадського з Берліна. Керовником цілого руху на Канаду і Злучені Держави став д-р Гриневецький явно, а д-р Назарук його дорадником. А щоби сей блоф виглядав сильним, тому оба згадані пани уложили ще й гетьманський „Отче наш" та „Урочисту присягу" на вірність Скоропадському. Я відразу виступив отверто проти такого вівесекційного експерименту. Не потребую тут переповідати, що „дісталось" мені за такий спротив. Бож тільки подумати, що то якийсь Скегар **смів не слухати і не повинуватися** галицькому представникови в особі д-ра Назарука! Що за безличність!

По сім прийшов тайний січовий суд, на якім списано „дуже важний протокол". Голова (д-р Гриневецький) і 11 суддів казали мені підписати „важний протокол", чого я відмовився. Д-р Назарук ніби оправдує мене, цитуючи „якийсь леґальний пункт", що я маю право не підписувати „протоколу", коли се є проти моєї волі, **але** заяву, що я не буду більше не слухати „Центрального Заряду Січей", вже мав я підписати. **„Ні!"** була моя відповідь.

Й так наш славний д-р Назарук кинув кістку незгоди поміж нас в Злучених Державах, а самий, по повній невдачі з „Централізацією Січей" а відтак по програній війні з „Свободою", та при кінці виганий з редакції „Америки" — поїхав до Галичини, щоби ще й там голосити „льояльні отченаші" Полякам, як тут голосив Скоропадському. Жалко лише, що ще знайшлася група „укр. християнських священиків" у Львові, котрих шановний пан доктор є речником. Розчарування буде страшне і болюче й то незадовго.

Д-р Г. С. Скегар,
Шикаго, Ілл.

Англійська королева Єлисавета мала надворного блазна, що звався Пейс. Того Пейса боялася вона дуже за його гострий дотеп, тому старалася все держати його оподалік від себе.

Та раз на банкеті впало їй на думку закликати його. Спитала блазна:

— Блазне, що нового? Які слабі сторони маю я?

Пейс не відповів нічого, глядів на королеву хитро. Королева приказала:

— Отвориж рота!

— Так, ваша королівська величносте, маю говорити про ваші слабі сторони? То ви від блазна домагаєтеся, щоби він був оригінальний. Про річи, що про них говорить увесь Лондон, не можу говорити!

ЯК МИ ПОМАГАЄМО СТАРОМУ КРАЄВИ.

ШИКАГО, ІЛЛ.

На будову Народного Дому в селі Добра, повіт Сянік.

Комітет помочі рідному селу занявся колядою поміж Добрянами і симпатиками в користь будови Народного Дому.

Жертвували як слідує: О. С. Демкович $10; по $5: І. Олік, Демкович, Й. Бучинський, І. Гінько (мол.), П. Сель, Демкович, І. Добрянський; по $4: І. Гнатусько, Гирик, М. Демкович, Мартяк, Й. Нісевич, Маґер і В. Грицкевич; Н. Бурдяк $3.50; по $3: М. Ґбур, С. Дзюрдзевич, І. Гінько (ст.), А. Ганківський, М. Сталений; по $2: А. Демкович, І. Коцоловський, М. Капуста, Н. Цвян, П. Демкович, бучер, О. В. Драпак, М. Середа, В. Гнатусько, М. Ґіжицький, І. Бурдяк, А. Хухра, В. Дудик, В. Співак, Ю. Гінько, Н. Подлецький, Й. Васько, М. Гнатусько, П. Добуш, Й. Нісевич, Мисьо, Й. Демкович, Бобик і І. Білас; по $1: Гр. Михалко, С. Михалко, С. Фір, Й. Харовський, Н. Кметик, Т. Зелінка, М. Глушик, Й. Гусейко, Ю. Небор, С. Коцоловський, І. Нісевич, Ц. Сорока, М. Більо, І. Баран, П. Ганьківський, А. Макарій, А. Джуган, М. Скіба, А. Род, І. Чайковський, І. Жеребняк, С. Зелінка, С. Чомко, М. Бурдяк, Й. Грицкевич, В. Кушнір, Й. Нісевич (з Перекопів), М. Демкович, А. Крайник, С. Демкович, П. Харатчак, А. Пудик, І. Гавриляк, М. Демкович (з Горба), Й. Демкович (з Кутів), М. Гнатусько, Й. Черепаняк, Н. Іванцьо, Н. Гнатусько, М. Ганківський і І. Тхонький Ст. Махник 75 ц. Разом $153.25.

М. Бучинський з Клівленд, Огайо, зібрав на число листи 20. і 21. суму $73.

Жертвували як слідує: по $5: А. Бучинський, М. Бучинський, І. Бучинський; Й. Угрин $4; К. Й. Дзівик $5; по $2: К. Демкович, Г. Ш. Гничка, М. Бабко, П. Павлищак; по $1: В. Угрин, Й. Ґбур, Н. Дудка, Л. Дашко, Ю. Сенкович, І. Ковальчик, Н. Щубінський, Р. Павлишин, Гр. Степанек, Гр. Кисіль, П. Леміщук, С. Гапій, С. Постолюк, Гр. Василь, П. Головчак, Є. Стечко, М. Туский, І. Тарновський, С. Лука, В. Коцюк, Й. Турчик, А. Барбер, С. Сухина, В. Волянський, І. Клим, Я. Руцький, М. Щупан, С. Фадек, В. Прокопів, І. Захорчук, М. Яворський, М. Собаль, А. Понасюк, Д. Гавриляк, С. Чичота, О. Тазера, Є. Романич, Ф. Самотік, Я. Нитка, М. Уль, М. Зависький, С. Каролько.

Дня 5-го червня 1928 заслано на руки касієра А. Бучинського. Оплата $2.35. Осталось до дальшої збірки 65 ц.

Загальна давна сума виносить $509.22. А теперішна загальна збірка із Клівленд, Шикаґо, і Джерзи Сиґі, Н. Дж. виносить $295.75.

Всіх грошей зібрано на згадану ціль до дня 22-го січня 1929 $804.97. Із висше згаданої суми заслано в рідне село на початок будови $221. Оплата пересилки $6.80. Остається в Честерфілд Стейт Банку $507.67 а І. Сорока в Джерзи Сиґі, Н. Дж., має суму $69.50, котра то сума на днях буде заслана в рідне село.

Як бачите, Добряне, робота на допомогу рідному селу йде вперед. А чи всі сповнили свій народний обовязок зглядом рідного села та Неньки України? Деж ви, Добряне із Скрентон, Па., Олифант, Па., Джесуп Па.? Що з вами? Чи вам рідне село вже немиле? Чи не чуєте, як до вас рідне село кличе о поміч в будові Народного Дому? Чи може заспали ви блаженним сном так, що вас цілий світ не обходить?

А коли ні, то беріться до праці, збирайте жертви та шліть на руки касієра, або до Комітету.

За Комітет:

О. С. Демкович, А. Демкович, О. Нісевич, С. Дзюрдзевич, І. Гінько.

За інформаціями пишіть:

О. Демкович,
10774 Стефенсон Авеню,
Шикаго, Ілл.

До „малопольської" сільської школи приїхав інспектор на візитацію. У найнижчій клясі завдає дітям легкі питання, але самособою в „ужендовій" мові. Діти його не розуміють.

Інспектор: Ілеж рази месціcен два в чтерех?

Загальна мовчанка. Вчителька хоче піддати дітям відповідь і підносить поза плечима інспектора два пальці. Діти не відповідають. Тоді вчителька вдруге й утрете підносить два пальці.

Одна дитина вириваеться:

— Прошу пана інспектора, пані професорка просять вийти на двір!

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ.

